

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2022. gada 1. augustā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (ES) Nr. 604/2013 – Kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu – 8. panta 2. punkts un 27. panta 1. punkts – Nepilngadīgais bez pavadības, kura radnieks likumīgi atrodas citā dalībvalstī – Šis dalībvalsts noraidīts pieprasījums uzņemt šo nepilngadīgo – Minētā nepilngadīgā vai radnieka tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli pret noraidījuma lēmumu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7., 24. un 47. pants – Bērna interešu prioritāte

Lietā C-19/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hārlemā, Nīderlande) iesniedza ar 2021. gada 12. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 13. janvārī, tiesvedībā

I,

S

pret

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), M. Safjans [*M. Safjan*], A. Kumins [*A. Kumin*], M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], M. Gavalecs [*M. Gavalec*], Z. Čehi [*Z. Csehi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerāladvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretāre: M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2022. gada 11. janvāra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

nemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- I un S vārdā – *N. C. Blomjous* un *A. Hoftijzer*, *advocaten*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman*, *H. S. Gijzen* un *P. Huurnink*, pārstāves,
- Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs* un *M. Van Regemorter*, pārstāves,
- Grieķijas valdības vārdā – *M. Michelogiannaki*, pārstāve,
- Francijas valdības vārdā – *A.-L. Desjonquères* un *D. Dubois*, pārstāvji,
- Šveices valdības vārdā – *S. Lauper*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Azema*, *C. Cattabriga* un *G. Wils*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2022. gada 7. aprīļa tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp., turpmāk tekstā – “Dublinas III regula”), 27. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts I un S, Ēģiptes valstspiederīgo, tiesvedībā pret *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretāre, Nīderlande; turpmāk tekstā – “valsts sekretāre”) par pēdējās minētās atteikumu apmierināt Grieķijas iestāžu izdoto I uzņemšanas pieprasījumu.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Dublinas III regulas 4., 5., 9., 13., 14., 16. 19. un 39. apsvērumā ir noteikts:
  - “(4) [Eiropadomes 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tamperē notikušās īpašās sanāksmes] secinājumos arī ir noteikts, ka [kopējā Eiropas patvēruma sistēmā (KEPS)] isā laikā būtu jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.
  - (5) Šādai metodei vajadzētu balstīties uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan konkrētajām personām. Tai jo īpaši būtu jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu starptautiskās aizsardzības noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.

[..]

- (9) Ņemot vērā pirmā posma instrumentu īstenošanas novērtējumu rezultātus, šajā posmā ir lietderīgi apstiprināt [Padomes] Regulas (EK) Nr. 343/2003 [(2003. gada 18. februāris), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2003, L 50, 1. lpp.),] pamatā esošos principus, vienlaicīgi, atbilstoši pieredzei, veicot vajadzīgos uzlabojumus Dublinas sistēmas efektivitātei un pieteikuma iesniedzējiem sniegtajai aizsardzībai saskaņā ar minēto sistēmu. [..]

[..]

- (13) Saskaņā ar 1989. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērna tiesību aizsardzības konvenciju un [Hartu] dalībvalstu galvenajam apsvērumam, piemērojot šo regulu, vajadzētu būt bērna interesēm. [..]
- (14) Saskaņā ar Eiropas Konvenciju par cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzību un [Hartu] dalībvalstu galvenajam apsvērumam, piemērojot šo regulu, vajadzētu būt ģimenes dzīves neaizskaramībai.

[..]

- (16) Lai pilnībā nodrošinātu ģimenes vienotības principa un bērna interešu ievērošanu, par saistošu atbildības kritēriju būtu jākļūst atkarības attiecībām starp pieteikuma iesniedzēju un viņa bērnu, brāli vai māsu vai vecāku, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja grūtniecību vai maternitāti, veselības stāvokli vai lielo vecumu. Ja pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgais bez pavadības, par saistošu atbildības kritēriju būtu jākļūst arī ģimenes locekļa vai radnieka, kas var par viņu rūpēties, klātbūtnei citas dalībvalsts teritorijā.

[..]

- (19) Lai nodrošinātu attiecīgo personu tiesību efektīvu aizsardzību, būtu jānosaka juridiskās garantijas un tiesības uz efektīviem aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz lēmumiem par pārsūtīšanu uz atbildīgo dalībvalsti, jo īpaši saskaņā ar [Hartas] 47. pantu. Lai nodrošinātu starptautisko tiesību ievērošanu, efektīvi aizsardzības līdzekļi pret šādiem lēmumiem būtu jāattiecinā gan uz šīs regulas piemērošanas, gan juridiskās un faktiskās situācijas pārbaudi dalībvalstī, uz kuru pārsūta pieteikuma iesniedzēju.

[..]

- (39) Šajā regulā ir ievērotas [Hartā] atzītās pamattiesības un principi. Jo īpaši šīs regulas mērķis ir pilnībā nodrošināt hartas 18. pantā garantētās patvēruma tiesības, kā arī tiesības, kas atzītas tās 1., 4., 7., 24. un 47. pantā. Tāpēc šī regula būtu attiecīgi jāpiemēro.”

4 Šīs regulas 1. pantā “Priekšmets” ir noteikts:

“Šajā regulā ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk “atbildīgā dalībvalsts”).”

5 Minētās regulas 2. pantā “Definīcijas” ir norādīts:

“Šajā regulā:

[..]

b) “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir starptautiskās aizsardzības pieteikums, kā noteikts [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2011/95/ES [(2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.)] 2. panta h) punktā;

[..]

d) “starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšana” ir jebkura pārbaude, lēmums vai nolēmums, ko par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izdara kompetentās iestādes saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvu 2013/32/ES [(2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.)] un Direktīvu 2011/95/ES, izņemot procedūras atbildīgās dalībvalsts noteikšanai saskaņā ar šo regulu;

[..]

g) “ģimenes locekļi”, ciktāl šāda ģimene jau pastāvējusi izcelsmes valstī, ir šādi pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļi, kas atrodas dalībvalstu teritorijā:

[..]

– ja pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgais un nav precējies – tēvs, māte vai cits pieaugušais, kas ir atbildīgs par pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, kurā atrodas pieaugušais,

[..];

h) “radnieks” ir pieteikuma iesniedzēja pieaugusi tante vai tēvocis vai vecvecāks, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, neatkarīgi no tā, vai pieteikuma iesniedzējs ir dzimis laulībā vai ārļaulībā, vai ir adoptēts, kā noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos;

i) “nepilngadīgais” ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas jaunāks par 18 gadiem;

j) “nepilngadīgais bez pavadības” ir nepilngadīgais, kas ieradies dalībvalstu teritorijā bez tāda pieaugušā pavadības, kurš ir par viņu atbildīgs saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, un kamēr šāds pieaugušais nav par viņu uzņēmis aizgādību; tas ietver arī nepilngadīgo, kas palicis bez pavadības pēc ierašanās dalībvalstu teritorijā;

[..].”

6 Saskaņā ar šīs pašas regulas 5. pantu “Personiska saruna”:

“1. Lai atvieglotu atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procesu, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, rīko personisku sarunu ar pieteikuma iesniedzēju. Saruna arī ļauj pareizi izprast informāciju, kas pieteikuma iesniedzējam sniegta saskaņā ar 4. pantu.

[..]

6. Dalībvalsts, kas vada personisko sarunu, sastāda tās rakstisku kopsavilkumu, kurā iekļauj vismaz galveno informāciju, ko pieteikuma iesniedzējs sniedzis sarunā. Šis kopsavilkums var būt ziņojuma vai standarta veidlapas formā. Dalībvalsts nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējam un/vai juridiskajam padomniekam vai citam padomdevējam, kas pārstāv pieteikuma iesniedzēju, tiek savlaicīgi nodrošināta pieeja kopsavilkumam.”

7 Dublinas III regulas 6. pantā “Garantijas nepilngadīgajiem” ir paredzēts:

“1. Bērna intereses ir dalībvalstu galvenais apsvērumus attiecībā uz visām šajā regulā paredzētajām procedūrām.

[..]

3. Bērna interešu izvērtēšanā dalībvalstis cieši sadarbojas savā starpā un jo īpaši ņem vērā šādus faktorus:

a) ģimenes atkalapvienošanās iespējas;

[..].

4. Lai piemērotu 8. pantu, dalībvalsts, kurā nepilngadīgais bez pavadības iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, cik drīz vien iespējams veic atbilstīgas darbības, lai dalībvalstu teritorijā apzinātu nepilngadīgā bez pavadības ģimenes locekļus, brāļus vai māsas vai radniekus, vienlaikus aizsargājot bērna intereses.

[..]”

8 Šīs regulas III nodaļā “Kritēriji atbildīgās dalībvalsts noteikšanai” ietilps tās 7.–15. pants.

9 Minētās regulas 8. panta “Nepilngadīgie” 1.–4. punktā ir noteikts:

“1. Ja pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgais bez pavadības, tad atbildīgā dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā likumīgi atrodas kāds nepilngadīgā bez pavadības ģimenes loceklis vai brālis vai māsa, ar noteikumu, ka tas ir nepilngadīgā interesēs. Ja pieteikuma iesniedzējs ir precējies nepilngadīgais, kura laulātais likumīgi neatrodas dalībvalstu teritorijā, tad atbildīgā dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā likumīgi atrodas nepilngadīgā tēvs, māte vai kāds cits pieaugušais, kas saskaņā ar tiesību aktiem vai minētās dalībvalsts praksi ir atbildīgs par nepilngadīgo, vai viņa brālis vai māsa.

2. Ja pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgais bez pavadības, kuram ir radnieks, kas likumīgi atrodas citā dalībvalstī, un ja, balstoties uz individuālu izvērtējumu, ir konstatēts, ka šis radnieks var par viņu parūpēties, tad minētā dalībvalsts apvieno nepilngadīgo ar viņa radnieku un ir atbildīgā dalībvalsts, ar noteikumu, ka tas ir nepilngadīgā interesēs.

3. Ja 1. un 2. punktā minētie ģimenes locekļi, brāļi vai māsas vai radnieki atrodas vairāk nekā vienā dalībvalstī, tad lēmumu par atbildīgo dalībvalsti pieņem, ņemot vērā to, kas ir nepilngadīgā bez pavadības interesēs.
4. Ja nepilngadīgajam nav ģimenes locekļa, brāļa vai māsas vai radnieka, kā minēts 1. un 2. punktā, atbildīgā dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā nepilngadīgais bez pavadības iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ar noteikumu, ka tas ir nepilngadīgā interesēs.”
- 10 Šīs pašas regulas 9. pantā “Ģimenes locekļi, kas ir starptautiskās aizsardzības saņēmēji,” ir noteikts:
“Ja pieteikuma iesniedzējam ir kāds ģimenes loceklis, kuram ir atļauts uzturēties dalībvalstī kā starptautiskās aizsardzības saņēmējam, neatkarīgi no tā, vai šī ģimene ir bijusi izveidota iepriekš izcelsmes valstī, tad minētā dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, ar noteikumu, ka attiecīgās personas ir rakstiski paudušas savu vēlēšanos.”
- 11 Dublinas III regulas 10. pantā “Ģimenes locekļi, kas ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji,” ir norādīts:
“Ja pieteikuma iesniedzējam ir kāds ģimenes loceklis dalībvalstī un par šā ģimenes locekļa starptautiskās aizsardzības pieteikumu minētajā dalībvalstī vēl nav pieņemts pirmais lēmums pēc būtības, tad minētā dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, ar noteikumu, ka attiecīgās personas ir rakstiski paudušas savu vēlēšanos.”
- 12 Šīs regulas 21. panta “Uzņemšanas pieprasījuma iesniegšana” 1. punktā ir noteikts:
“Ja dalībvalsts, kurai iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, uzskata, ka par šā pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga cita dalībvalsts, tā iespējami īsā laikā un jebkurā gadījumā trīs mēnešos no pieteikuma iesniegšanas dienas 20. panta 2. punkta nozīmē var pieprasīt minētajai otrajai dalībvalstij uzņemt attiecīgo pieteikuma iesniedzēju.
[..]
Ja pieprasījums uzņemt pieteikuma iesniedzēju nav iesniegts pirmajā un otrajā daļā noteiktajos laikposmos, tad par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai ir iesniegts pieteikums.”
- 13 Minētās regulas 27. panta “Tiesiskās aizsardzības līdzekļi” 1. punktā ir noteikts:
“Pieteikuma iesniedzējam [...] ir tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, proti, pārsūtīšanas lēmuma faktisku un juridisku apelāciju vai pārskatīšanu tiesā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 14 2019. gada 23. decembrī Ēģiptes valstspiederīgais I, būdams vēl nepilngadīgs, iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Grieķijā. Savā pieteikumā viņš izteica vēlmi apvienoties ar S, viņa tēvoci – arī Ēģiptes pilsoni –, kurš likumīgi uzturējās Nīderlandē un bija tam devis savu piekrišanu.

- 15 2020. gada 10. martā Grieķijas iestādes Nīderlandes iestādēm iesniedza pieprasījumu par I uzņemšanu, pamatojoties uz Dublinas III regulas 8. panta 2. punktu, ņemot vērā, ka ieinteresētās personas radinieks šīs regulas 2. panta h) punkta izpratnē likumīgi atradās Nīderlandē un varēja par viņu parūpēties.
- 16 2020. gada 8. maijā valsts sekretāre noraidīja šo pieprasījumu, pamatojoties uz to, ka nevarēja tikt pierādīta I identitāte un līdz ar to apgalvotā radniecības saikne ar S.
- 17 2020. gada 28. maijā Grieķijas iestādes iesniedza atkārtotas izskatīšanas pieprasījumu saskaņā ar Komisijas Regulas Nr. 1560/2003/EK (2003. gada 2. septembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Regulu Nr. 343/2003 (OV 2003, L 222, 3. lpp.), 5. panta 2. punktu. 2020. gada 11. jūnijā šis pieprasījums tika noraidīts.
- 18 I un S arī iesniedza sūdzību valsts sekretārei par lēmumu noraidīt uzņemšanas pieprasījumu.
- 19 2020. gada 26. jūnijā valsts sekretāre noraidīja šo sūdzību kā acīmredzami nepieņemamu, pamatojoties uz to, ka Dublinas III regulā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem nav paredzēta iespēja apstrīdēt lēmumu noraidīt uzņemšanas pieprasījumu.
- 20 Tajā pašā 2020. gada 26. jūnijā I un S vērsās *rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hārlemā, Nīderlande) ar prasību atcelt šo lēmumu, kurā viņi būtībā apgalvoja, ka katram no viņiem ir tiesības uz šādu pārsūdzību tiesā saskaņā ar Dublinas III regulas 27. panta 1. punktu.
- 21 Šajos apstākļos *rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem* (Hāgas tiesa, tiesas sēžu vieta Hārlemā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Dublinas III] regulas 27. pants, attiecīgā gadījumā skatot to kopsakarā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij, kas saņem pieprasījumu, ir pienākums pieteikuma iesniedzējam, kurš uzturas pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī un vēlas pārsūtīšanu saskaņā ar [Dublinas III] regulas 8. pantu (vai 9. vai 10. pantu), vai viņa ģimenes loceklim, kas minēts [Dublinas III] regulas 8., 9. vai 10. pantā, nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistībā ar uzņemšanas pieprasījuma noraidījumu?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša un [Dublinas III regulas] 27. pants nerada pamatu efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, vai Hartas 47. pants, skatot to kopsakarā ar pamattiesībām uz ģimenes vienotību un bērna interešu ievērošanu (kas paredzētas [Dublinas III regulas] 8.–10. pantā, kā arī 19. apsvērumā), ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstij, kas saņem pieprasījumu, ir pienākums pieteikuma iesniedzējam, kurš uzturas pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī un vēlas pārsūtīšanu saskaņā ar [Dublinas III] regulas 8.-10. pantu, vai pieteikuma iesniedzēja ģimenes loceklim, kas minēts [Dublinas III regulas] 8.–10. pantā, nodrošināt efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistībā ar uzņemšanas pieprasījuma noraidījumu?
- 3) Ja atbilde uz pirmo vai otro jautājumu (tā otro daļu) ir apstiprinoša: kādā veidā un kurai dalībvalstij pieteikuma iesniedzējam vai viņa radniekam ir jāpaziņo pieprasījumu saņēmušās dalībvalsts lēmums par noraidīšanu un tiesības to pārsūdzēt?”

Tiesvedība Tiesā

- 22 Iesniedzējtiesa lūdza šai lietai piemērot steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību saskaņā ar Tiesas Reglamenta 107. un nākamajiem pantiem. 2021. gada 27. janvārī Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un ģenerālvokāta uzklauššanas nolēma, ka šis lūgums nav jāapmierina, tostarp tādēļ, ka I, kurš 2020. gada 5. novembrī kļuva pilngadīgs, nebija atņemta brīvība.
- 23 Tomēr Tiesas priekšsēdētājs 2021. gada 9. septembrī nolēma šo lietu izskatīt prioritāri saskaņā ar Reglamenta 53. panta 3. punktu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 24 Pirmajā un otrajā jautājumā iesniedzējtiesa atsaucas uz pieteikuma iesniedzēju, kurš vēlas tikt pārsūtīts saskaņā ar Dublinas III regulas 8. pantu vai tās 9. un 10. pantu, kā arī uz radnieku, ko tā uzskata par šajos pantos pieminētu.
- 25 Tomēr no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka pamatlietā aplūkotais uzņemšanas pieprasījums attiecas uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju, trešās valsts valstspiederīgo, kurš uzturas pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī un kurš pieteikuma iesniegšanas brīdī bija nepilngadīgais bez pavadības Dublinas III regulas 2. panta j) punkta izpratnē, un šim datumam ir izšķiroša nozīme pieteikuma iesniedzēja kvalificēšanai par “nepilngadīgu” šīs regulas piemērošanas vajadzībām (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 12. aprīlis, A un S, C-550/16, EU:C:2018:248, 64. punkts). Pieteikuma iesniedzējs vēlas atkalapvienoties ar personu, par kuru viņš apgalvo, ka tā ir viņa tēvocis un dzīvo pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī.
- 26 Šajā ziņā ir jānorāda, ka nepilngadīga pieteikuma iesniedzēja tēvocis, ja vien viņš nav atbildīgs par pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar tās dalībvalsts tiesībām vai praksi, kurā šis tēvocis atrodas, ir viens no šī pieteikuma iesniedzēja radniekiem Dublinas III regulas 2. panta h) punkta izpratnē, nevis viņa ģimenes loceklis šīs regulas 2. panta g) punkta izpratnē.
- 27 Dublinas III regulas 8. pantā, kurā precizēti atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritēriji attiecībā uz tādu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju, kurš ir nepilngadīgais bez pavadības, šāda situācija ir reglamentēta šī panta 2. punktā, un Grieķijas iestādes ir pieprasījušas Nīderlandes iestādēm uzņemt I, pamatojoties tieši uz šo tiesību normu.
- 28 Turklāt Dublinas III regulas 9. vai 10. pants, kuri attiecīgi ir par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu, kas ir starptautiskās aizsardzības saņēmēji, vai ģimenes locekļu, kas paši ir starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji, atrašanos dalībvalstī, pamatlietā nešķiet būtiski.
- 29 Šādos apstākļos pirmais un otrais jautājums ir jāizvērtē, šo izvērtējumu ierobežojot ar situāciju, kurā uzņemšanas pieprasījums ir pamatots ar Dublinas III regulas 8. panta 2. punktu.

Par pirmo un otro jautājumu

- 30 Ar pirmo un otro jautājumu, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Dublinas III regulas 27. panta 1. punkts, lasot to kopā ar Hartas 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka atbilstoši tam dalībvalstij, kurai uz šīs regulas 8. panta 2. punkta pamata ir iesniegts uzņemšanas pieprasījums, ir jāpiešķir tiesības vērsties tiesā par atteikuma lēmumu attiecībā uz nepilngadīgo bez pavadības – minētās regulas 2. panta j) punkta izpratnē –, kurš lūdz starptautisko aizsardzību, vai šī nepilngadīgā radniekam šīs pašas regulas 2. panta h) punkta izpratnē, vai arī, ja tas tā nav, šādas tiesības uz tiesību aizsardzību tieši piešķir Hartas 47. pants, skatot to kopā ar tās 7. pantu un 24. panta 2. punktu.
- 31 Dublinas III regulas 27. panta 1. punktā ir noteikts, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, proti, pārsūtišanas lēmuma faktisku un juridisku apelāciju [pārsūdzību] vai pārskatīšanu tiesā.
- 32 Lai gan, pamatojoties uz gramatisko interpretāciju, tik tiešām šķiet, ka šī tiesību norma starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam piešķir pārsūdzības tiesības tikai tādēļ, lai apstrīdētu pārsūtišanas lēmumu, šīs tiesību normas formulējums tomēr neizslēdz, ka tiesības uz pārsūdzību tiek piešķirtas arī nepilngadīgajam bez pavadības, lai apstrīdētu lēmumu par atteikumu apmierināt uzņemšanas pieprasījumu, kas balstīts uz Dublinas III regulas 8. panta 2. punktu.
- 33 Turklāt jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru atvasinātās Savienības tiesību normas ir jāinterpretē un jāpiemēro, ievērojot pamattiesības (spriedums, 2017. gada 10. augusts, *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 60. punkts).
- 34 Ir arī jāatzīmē, ka Dublinas III regulas 39. apsvērumā ir uzsvērts nozīmīgums, kādu Savienības likumdevējs piešķir pamattiesību pilnīgai ievērošanai, kas atzītas tostarp Hartas 7., 24. un 47. pantā, un norādīts, ka šī regula “būtu attiecīgi jāpiemēro”.
- 35 Šādos apstākļos ir jāņem vērā ne tikai Dublinas III regulas 27. panta 1. punkta teksts, bet arī tās mērķi, vispārējā sistēma un konteksts, un it īpaši attīstība sistēmā, kurā tā ietilpst, lai noteiktu, vai šajā tiesību normā, lasot to Hartas 7., 24. un 47. panta kontekstā, ir prasīts, lai pastāvētu iespēja vērsties pret šādu lēmumu atteikt uzņemšanu.
- 36 Šajā ziņā jāatgādina, ka Hartas 47. panta pirmajā daļā ir noteikts, lai ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, ir tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ievērojot nosacījumus, kuri paredzēti šajā pantā. Šīm tiesībām atbilst dalībvalstīm LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētais pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (spriedums, 2020. gada 6. oktobris *État luxembourgeois* (Tiesības celt prasību par informācijas pieprasījumu nodokļu jomā), C-245/19 un C-246/19, EU:C:2020:795, 47. punkts).
- 37 Runājot par patvēruma sistēmu, no Tiesas judikatūras izriet, ka Dublinas III regulas ietvaros Savienības likumdevējs nav aprobežojies ar organizatorisku normu izveidošanu, kas regulē vienīgi attiecības starp dalībvalstīm atbildīgās dalībvalsts noteikšanā, bet ir nolēmis iesaistīt šajā procesā patvēruma meklētājus, liekot dalībvalstīm viņus informēt par atbildības kritērijiem un piedāvāt iespēju iesniegt informāciju, kas ļautu piemērot šos kritērijus pienācīgi, kā arī nodrošināt tiem

tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli pret lēmumu par pārsūtīšanu, kas, iespējams, tiek pieņemts procesa iznākumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 51. punkts).

- 38 Tiesa precizēja, ka attiecībā uz Dublinas III regulā paredzētajiem mērķiem no tās 9. apsvēruma izriet, ka šīs regulas mērķis, vienlaicīgi apstiprinot principus, uz kuriem balstījās iepriekšējā regula, proti, Regula Nr. 343/2003, ir atbilstoši pieredzei veikt vajadzīgos uzlabojumus ne tikai Dublinas sistēmas efektivitātē, bet arī izstrādāt pieteikuma iesniedzējiem sniegtajā aizsardzībā, kas citastarp tiek nodrošināta ar viņiem pieejamo tiesas aizsardzību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash* C-63/15, EU:C:2016:409, 52. punkts).
- 39 Tiesa piebilda, ka Dublinas III regulas 27. panta 1. punktā paredzēto tiesību aizsardzības līdzekļu apjoma šaura interpretācija varētu traucēt īstenot šo mērķi, liedzot lietderīgu iedarbību pārējām patvēruma meklētāja tiesībām, kas piešķirtas ar šo regulu. Tā, šīs regulas 5. pantā noteiktajiem pienākumiem dot iespēju patvēruma meklētājiem iesniegt informāciju, kas ļauj pareizi piemērot minētajā regulā noteiktos atbildības kritērijus, un nodrošināt tiem piekļuvi kopsavilkumiem par šajā nolūkā veiktajām sarunām varētu tikt liegta lietderīgā iedarbība, ja tiktu izslēgts, ka šo kritēriju kļūdainu piemērošanu, attiecīgā gadījumā neņemot vērā šo patvēruma meklētāju sniegto informāciju, varētu pārbaudīt tiesā (spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 53. punkts).
- 40 Tādējādi Tiesa secināja, ka šīs regulas 27. panta 1. punkts, lasot to kopā ar tās 19. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka patvēruma meklētājs, pārsūdzot attiecībā uz viņu pieņemto pārsūtīšanas lēmumu, var atsaukties uz Dublinas III regulas III nodaļā noteiktā atbildības kritērija par atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritērijiem kļūdainu piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 61. punkts un rezolutīvā daļa).
- 41 Taču nepilngadīga pieteikuma iesniedzēja bez pavadības tiesiskā aizsardzība attiecībā uz Dublinas III regulas 8. panta 2. punktā ietvertā obligātā atbildības kritērija ievērošanu nevar atšķirties atkarībā no tā, vai par šo pieteikuma iesniedzēju pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts ir pieņēmusi pārsūtīšanas lēmumu vai pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts ir pieņēmusi lēmumu, ar kuru tā noraida pieprasījumu uzņemt minēto pieteikuma iesniedzēju.
- 42 Proti, tāpat kā pārsūtīšanas lēmums, šāds lēmums par uzņemšanas atteikumu var apdraudēt tiesības, kādas nepilngadīgajam bez pavadības izriet no Dublinas III regulas 8. panta 2. punkta – atkalapvienoties ar radnieku, kurš var par viņu parūpēties, līdz tiek izskatīts viņa starptautiskās aizsardzības pieteikums. Līdz ar to abos gadījumos attiecīgajam nepilngadīgajam ir jāļauj celt prasību, lai atsauktos uz minēto tiesību pārkāpumu saskaņā ar Hartas 47. panta pirmo daļu un šī sprieduma 36. punktā minēto judikatūru.
- 43 Tādējādi nav strīda par to, ka šajā gadījumā saskaņā ar Dublinas III regulas 27. panta 1. punktu tad, ja I pēc ierašanās Grieķijā būtu devies uz Nīderlandi un iesniedzis savu starptautiskās aizsardzības pieteikumu pēdējā minētajā dalībvalstī, nevis Grieķijā, un ja Grieķijas kā pirmās iecelšanas dalībvalsts iestādes būtu piekritušas uzņemt I, attiecīgā persona neapšaubāmi būtu bijusi tiesīga celt prasību tiesā par Nīderlandes iestāžu pieņemto pārsūtīšanas lēmumu, pamatojoties uz apstākli, ka viens no tās radniekiem dzīvo Nīderlandē.
- 44 Šādā gadījumā ieinteresētā persona varētu lietderīgi atsaukties uz tiesību, kuras tai kā nepilngadīgajam bez pavadības izriet no Dublinas III regulas 8. panta 2. punkta, pārkāpumu, savukārt – kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumu 70. un 87. punktā – pieteikuma

iesniedzējam, kurš paliek iecelšanas dalībvalstī un tur iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu, šāda iespēja būtu liegta, jo šādā situācijā nekāds pārsūtīšanas lēmums netiek pieņemts.

- 45 No tā izriet, ka, lai nepilngadīgais pieteikuma iesniedzējs bez pavadības varētu atsaukties uz Dublinas III regulas 8. panta 2. punktā piešķirto tiesību pārkāpumu un tādējādi izmantot savu tiesību, kuras ar šo regulu – saskaņā ar tās 19. apsvērumu – ir paredzēts ieviest, efektīvu aizsardzību, viņam ir jābūt iespējai celt prasību tiesā saskaņā ar minētās regulas 27. panta 1. punktu ne vien gadījumā, kad pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts pieņem pārsūtīšanas lēmumu, bet arī tad, ja pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts atsakās uzņemt attiecīgo personu.
- 46 Šāda interpretācija vēl jo vairāk ir jāizmanto tāpēc – kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 52.–56. punktā –, ka Dublinas III regulas 8. panta 2. punkta mērķis ir nodrošināt Hartas 7. un 24. pantā garantēto nepilngadīgo bez pavadības pamattiesību pilnīgu ievērošanu.
- 47 Protams, Savienības tiesībās, it īpaši Hartas 7. pantā, kurā atzītas tiesības uz privātās vai ģimenes dzīves neaizskaramību, vispārīgi nav paredzētas tiesības uz paplašinātās ģimenes vienotību. Tomēr, ciktāl 7. pants ir jālasa kopā ar pienākumu visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, ņemt vērā bērna intereses kā galveno apsvērumu, kā paredzēts Hartas 24. panta 2. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *État belge* (Ģimenes atkalapvienošanās – Nepilngadīgs bērns), C-133/19, C-136/19 un C-137/19, EU:C:2020:577, 34. punkts), kā arī Dublinas III regulas 6. panta 1. punktā, ir jāuzskata, ka nepilngadīgā pieteikuma iesniedzēja bez pavadības intereses uz apvienošanās ar savas paplašinātās ģimenes locekļiem viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas nolūkā ir aizsargātas šajās tiesību normās. Šajā kontekstā ir arī jāatgādina, kā uzsvērts šīs regulas 13. apsvērumā, ka nepilngadīgajiem bez pavadības viņu īpašās neaizsargātības dēļ ir nepieciešamas īpašas procesuālās garantijas. Turklāt, lai gan saskaņā ar minētās regulas 8. panta 2. punktu dalībvalsts, kurā atrodas nepilngadīgais pieteikuma iesniedzējs bez pavadības, noteikšana par atbildīgo dalībvalsti ir pakļauta nosacījumam, ka tai jābūt “nepilngadīgā [..] interesēs”, no šīs tiesību normas – šīs pašas regulas 14. un 16. apsvēruma, kā arī 6. panta 3. punkta a) apakšpunkta un 4. punkta – izriet, ka ģimenes dzīves neaizskaramības respektēšana un it īpaši iespēja nepilngadīgajam bez pavadības tikt apvienotam ar radnieku, kurš var par viņu parūpēties viņa pieteikuma izskatīšanas laikā, principā ir bērna interesēs (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 23. janvāris, M.A. u.c., C-661/17, EU:C:2019:53, 89. punkts).
- 48 Turklāt Hartas 24. panta 1. punktā, kurā apstiprināts, ka bērniem ir tiesības uz to labklājībai nepieciešamo aizsardzību un gādību, ir precizēts, ka viņu viedoklis tiek ņemts vērā jautājumos, kas skar to intereses atkarībā no vecuma un brieduma.
- 49 Līdz ar to nepilngadīgajam bez pavadības, kurš lūdz starptautisko aizsardzību, ir jāvar tiesā atsaukties uz tiesībām, kuras viņam piešķirtas ar Hartas 7. pantu un 24. panta 2. punktu, kā arī uz Dublinas III regulas 8. panta 2. punktu, lai juridiski un faktiski apstrīdētu lēmumu noraidīt tādu uzņemšanas pieprasījumu kā pamatlietā aplūkots.
- 50 Savukārt attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja radnieku Dublinas III regulas 2. panta j) punkta izpratnē, kas dzīvo pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, ir jānorāda, ka šīs regulas 27. panta 1. punktā viņam nav piešķirtas pārsūdzības tiesības. Turklāt ne Hartas 7. pantā un 24. panta 2. punktā, ne Dublinas III regulas 8. panta 2. punktā viņam nav piešķirtas tiesības, uz kurām tas varētu atsaukties tiesā pret šādu noraidošu lēmumu, un tādējādi arī šim radniekam nevar būt tiesību pārsūdzēt šādu lēmumu, pamatojoties vienīgi uz Hartas 47. pantu.

- 51 Turklāt ir jānoraida Francijas valdības arguments, saskaņā ar kuru tiesai, kurā ir iesniegta prasība par lēmumu noraidīt uzņemšanas pieprasījumu, esot ļoti ierobežotas pilnvaras, jo gandrīz visos gadījumos tā varot tikai konstatēt Dublinas III regulas 21. panta 1. punktā minēto termiņu izbeigšanos un saskaņā ar šī panta 1. punkta trešo daļu tai automātiski ir jāapstiprina atbildības par patvēruma pieteikuma izskatīšanu nodošana valstij, kurā patvēruma pieteikums ir iesniegts.
- 52 Pirmkārt, pretēji tam, ko apgalvo šī valdība, šim argumentam nav nekāda pamatojuma 2017. gada 26. jūlija spriedumā *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587), jo Tiesa šajā spriedumā ir lēmusi tikai par to, vai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs var atsaukties uz šīs regulas 21. panta 1. punktā noteiktā termiņa neievērošanu.
- 53 Otrkārt, gadījumā, ja uzņemšanas pieprasījums, kas bijis par pamatu atteikumam, ir ticis iesniegts Dublinas III regulas 21. panta 1. punktā paredzētajos termiņos, prasībai par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ir pretrunā neņemt vērā visas sekas, kādas izriet no uzņemšanas atteikuma iespējami nelikumīgā rakstura – tostarp tādēļ, ka šāda atteikuma lēmuma pārsūdzēšana nozīmētu termiņu pārsniegšanu.
- 54 Turklāt, lai gan no Tiesas judikatūras izriet, ka attiecībā uz nepilngadīgajiem bez pavadības ir svarīgi, lai atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūra nekļūtu ilgāka, nekā tas nepieciešams, kas principā nozīmē, ka nepilngadīgie bez pavadības nebūtu jāpārviesto uz citu dalībvalsti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 6. jūnijs, MA u.c., C-648/11, EU:C:2013:367, 55. un 61. punkts), tomēr dalībvalstīm ir jāievēro īpašie kritēriji par nepilngadīgo starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts noteikšanai – kādi tie paredzēti Dublinas III regulas 8. panta 2. punktā –, kuri jāpiemēro bērna interesēs un kuri paredzēti tiešām tāpēc, lai nodrošinātu, ka tās šajā procedūrā tiek ievērotas. Turklāt Tiesa šīs regulas kontekstā jau ir nospriedusi, ka Savienības likumdevējs nebija paredzējis upurēt patvēruma meklētāju tiesisko aizsardzību par labu prasībai ātri izskatīt patvēruma pieteikumus (spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash*, C-63/15, EU:C:2016:409, 57. punkts). Šis konstatējums it īpaši attiecas uz gadījumiem, kad runa ir par atsaukšanos uz īpašām procesuālām garantijām nepilngadīgo bez pavadības aizsardzībai.
- 55 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Dublinas III regulas 27. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 7., 24. un 47. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir noteikts, ka dalībvalstij, kurai uz šīs regulas 8. panta 2. punkta pamata ticis iesniegts uzņemšanas pieprasījums, tiesības celt prasību tiesā par tās atteikuma lēmumu ir jāpiešķir nepilngadīgajam bez pavadības minētās regulas 2. panta j) punkta izpratnē, kurš pieprasa starptautisko aizsardzību, bet ne šī nepilngadīgā radniekam šīs pašas regulas 2. panta h) punkta izpratnē.

Par trešo jautājumu

- 56 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā lūdz precizēt, kādā veidā un kurai dalībvalstij lēmums noraidīt uzņemšanas pieprasījumu, kas tai iesniegts, piemērojot Dublinas III regulas 8. panta 2. punktu, un iespēja par to celt prasību tiesā ir jādara zināmi nepilngadīgajam bez pavadības vai viņa radniekam.
- 57 Ņemot vērā uz pirmo un otro jautājumu sniegto atbildi, uz šo jautājumu nav jāatbild attiecībā uz nepilngadīgā bez pavadības radnieku.

- 58 Turklāt attiecībā uz pašu nepilngadīgo bez pavadības no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka lēmums noraidīt uzņemšanas pieprasījumu pamatlietā viņam tika darīts zināms un ka viņš to ir apstrīdējis tiesā.
- 59 No tā izriet, ka atbilde uz trešo jautājumu pamatlietā nav nepieciešama un tātad uz to nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 60 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 27. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7., 24. un 47. pantu,

ir jāinterpretē tādējādi, ka:

dalībvalstij, kurai uz šīs regulas 8. panta 2. punkta pamata iesniegts uzņemšanas pieprasījums, tiesības celt prasību tiesā par tās atteikuma lēmumu jāpiešķir nepilngadīgajam bez pavadības – minētās regulas 2. panta j) punkta izpratnē –, kurš pieprasa starptautisko aizsardzību, bet ne šī nepilngadīgā radniekam šīs pašas regulas 2. panta h) punkta izpratnē.

[Paraksti]